

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO IX

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ (Lectio Nona)
Η ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ

Τρίτη και τέταρτη συζυγία:

A) Οριστική ενεργητικού ενεστώτα

- ✓ Στα περισσότερα ρήματα της τρίτης συζυγίας ο χαρακτήρας του θέματος είναι σύμφωνο:

leg-, laed-, perd-

Στον ενεστώτα, επειδή και οι καταλήξεις ξεκινούν από σύμφωνο, μεταξύ θέματος και κατάληξης αναπτύσσονται τα συνδετικά φωνήεντα **i, u**. Αυτό δεν συμβαίνει στο α' πρ. ενικού, του οποίου η κατάληξη είναι φωνήεν.

Θέμα ενεστ. + συνδ. φωνήεν + καταλήξεις ενεστώτα

leg -i -s, leg -ī -mus κτλ

Αλλά: leg -o

- ✓ Για την κλίση των ρημάτων της γ' συζυγίας, βλ. ΔΓ σελ. 65.
- ✓ Στο απαρέμφατο ενεστώτα αναπτύσσεται το συνδετικό φωνήεν -ē-, γι' αυτό το απαρέμφατο λήγει σε **-ē-re**:
leg -ē -re
- ✓ Στην τέταρτη συζυγία ο χαρακτήρας του θέματος είναι -i:
audi-, inveni-, puni-

Ο ενεστώτας κλίνεται ομαλά, με βάση τις γνωστές καταλήξεις του ενεστώτα, με εξαίρεση το γ' πρόσωπο πληθυντικού, το οποίο επηρεάζεται από την γ' συζυγία:

audi -o, audi -is, audī -mus κτλ

Αλλά: audī -unt

Το απαρέμφατο σχηματίζεται όπως και στην α' και β' συζυγία:

Θέμα ενεστ. + κατάληξη -re

audī -re, punī -re, invenī -re

B) Παρατατικός

- ✓ Σχηματίζεται με τον ίδιο τρόπο που σχηματίζεται και ο παρατατικός των ρημάτων της α' συζυγίας, παρεμβάλλεται όμως το φωνήεν **-ē-** ανάμεσα στο θέμα του ενεστώτα και στο πρόσφυμα **-ba-**. Βλ. ΛΓ σελ. 65)

θ. ενεστ. + φωνήεν **-ē-** + πρόσφυμα **-ba-** + καταλήξεις παρατατ.

π.χ.

leg- + **-ē-** + **-ba-** + **-m** = **legēbam**

audi- + **-ē-** + **-ba-** + **-m** = **audiēbam**

Αντωνυμίες

- δεικτικές αντωνυμίες: **hic-haec-hoc, ille-illa-illud**
- δεικτική-οριστική αντωνυμία: **ipse-ipsa-ipsum**

Λεξιλόγιο

superbus -a -um: υπερήφανος / septimus -a -um: έβδομος / ultimus -a -um: τελευταίος / atque (συμπλ. σύνδ.): et / rex, regis, αρ.3: βασιλιάς / hic, haec, hoc (αντων. δεικτ.): αυτός / modus, modi, αρ.2: τρόπος / imperium, imperii, ουδ.2: εξουσία / perdo (per + do), -dīdi, -dītum, -dēre, γ': χάνω / is, ea, id (δεικτ.-επαναληπτ. αντων.): αυτός / pudicitia -ae, θ.1: τιμή, αγνότητα / uxor, uxōris, θ.3: σύζυγος (η) / laedo, laesi, laesum, laedēre, γ': βλάπτω, προσβάλλω / marītus -i, αρ.2: σύζυγος (ο) / pater, patris, αρ.3: πατέρας / maestus -a -um: περίλυπος / invenio (in + venio), -vēni, -ventum, -venīre, δ': βρίσκω, ανακαλύπτω / ille, illa, illud (δεικτ. αντων.): εκείνος / femina -ae, θ.1: γυναίκα / cum (πρόθ.) + αφαιρ.: (μαζί) με (συνοδεία) / lacrima -ae, θ.1: δάκρυ / iniuria -ae, θ.1: αδικία / aperio, aperūi, apertum, aperīre, δ': ανοίγω, αποκαλύπτω / culter, cultri, αρ.2: μαχαίρι / ipse, ipsa, ipsum (αντ. δεικτ.οριστ.): αυτός ο ίδιος / interficio, -fēcī, -fectum, -ficēre, γ': σκοτώνω / vulnus, vulnēris, ουδ.3: τραύμα / dolor, dolōris, αρ.3: πόνος, οδύνη / magnus -a -um: μεγάλος / extraho (ex + traho), -traxi, -tractum, -trahēre, γ': βγάζω (τραβώντας), σύρω έξω / delictum -i, ουδ.2: έγκλημα / punio, punīvi, punītum, punīre, δ': τιμωρώ / paro, α': ετοιμάζομαι (να) / populus -i, αρ.2: λαός / concito, α': ξεσηκώνω / adimo, adēmi, ademptum, adimēre, γ' (+αιτ. + δοτ. του προσ.): αφαιρώ / liber, libēra, liberum: ελεύθερος / iam (επίρρ.): πια, ήδη / duo, duae, duo: δύο / consul, consulis, αρ.3: ύπατος / deligo, delēgi, delectum, deligēre, γ': εκλέγω / constituo, -stitūi, -stitūtum, -stituēre, γ': αποφασίζω (να)

Ενδεικτικές δραστηριότητες

(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να μεταφράσετε το κείμενο του μαθήματος στα Ελληνικά.
2. Να κλίνετε όλα τα ρήματα του κειμένου στην οριστική ενεστώτα και παρατατικού.

3. Να μάθετε τους αρχικούς χρόνους όλων των ρημάτων του κειμένου.
4. Να κλίνετε τις αντωνυμίες που συναντούμε στο κείμενο.
5. Να κλίνετε: α) το επίθετο liber -era -erum και β) τα ουσιαστικά vulnus, vulnēris / culter, cultri / uxor, uxōris / rex, regis / populus -i / pudicitia -ae
6. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους στον αντίθετο αριθμό (οι τύποι είναι από το κείμενο).

regum		lacrimis	
hoc modo		aperit	
imperium		cultro	
perdit		ipsam	
eius		vulnere	
uxoris		adimit	
illis		liber populus	

7. Καθεμιά από τις ακόλουθες προτάσεις έχει ένα γραμματικό – συντακτικό λάθος. Να γράψετε τον σωστό τύπο στη διπλανή στήλη.

Ex vulneri cultrum cum lacrimis extrahit.	
Maritus et pater Lucretiam maesta inveniunt.	
Romani duo consules deligere constituit.	
Puella maritum iniuriam aperit.	

8. Να μεταφέρετε τις πιο κάτω προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

Ille ex vulnere cultrum extrahit et delictum punit.

Hic vir pudicitiam puellae laedit.

Ipse populus liber est et consulem deligit.

9. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των λέξεων που βρίσκονται στην παρένθεση.

Milites _____ (arma) delictum _____ (hostis) punire parabant.

Rex propter _____ (iniuria) filii _____ (suus -a -um) imperium perdit.

10. Να μεταφέρετε τις πιο κάτω προτάσεις στα Λατινικά.

Ο πατέρας της με μεγάλο πόνο ακούει το έγκλημα και ετοιμάζεται να τιμωρήσει τον άνδρα.

Οι σύζυγοι έβρισκαν τις γυναίκες τους θλιμμένες.

- 11. Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου, αν υπάρχουν λέξεις:**
- ομόρριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
 - παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά κτλ)
- 12. Το περιστατικό με την προσβολή της Λουκρητίας σηματοδοτεί μια μεγάλη πολιτειακή αλλαγή στην ιστορία της Ρώμης. Ποια είναι αυτή; Να εξηγήσετε.**